

Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo svarba savivaldoje

Elanas Jablonskas

2023 m. rugsėjo 22 d.

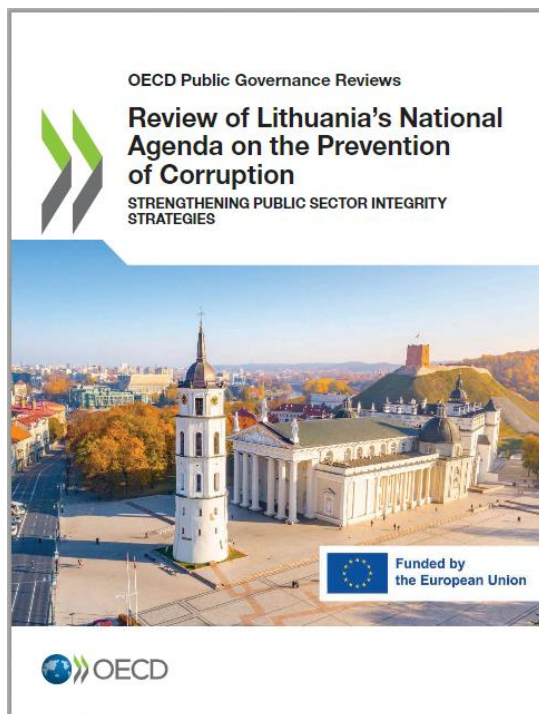

Korupcija ir jos kaina...

Korupcijos rizikų valdymo savivaldoje aktualumas

- Vietos savivaldos institucijos turi reikšmingus įgaliojimus svarbiose srityse.
- Decentralizacija ir savivaldos galių stiprinimas centrinės valdžios institucijų įgaliojimų sąskaita.
- Tarptautinių organizacijų vertinimai.
- Verslo, visuomenės nuomonė ir patirtis (tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys).

Tarptautinių organizacijų vertinimai

https://www.oecd-ilibrary.org/governance/review-of-lithuania-s-national-agenda-on-the-prevention-of-corruption_e6fefed26-en

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ataskaita „Lietuvos nacionalinės korupcijos prevencijos darbotvarkės apžvalga. Viešojo sektoriaus skaidrumo strategijų stiprinimas“ :

- plėsti savivaldybių antikorupcijos komisijų veiklą;
- didinti vietos valdžios kontrolės ir audito tarnybų nepriklausomumą;
- didinti atskaitomybę visuomenei - viešinti informaciją, sudarant galimybę vykdyti sprendimų įgyvendinimo stebėseną.

Lietuvos korupcijos žemėlapis 2019-2022 / 2023 m.

INSTITUCIJŲ KORUMPUOTUMO VERTINIMAS: TOP 5

Jvardinkite 5 institucijas, kurios, jūsų nuomone, šiuo metu Lietuvoje yra labiausiai korumpuotos

■ 2020 m. ■ 2021 m. ■ 2022 / 2023 m.

Gyventojai

Įmonių vadovai

Valstybės tarnautojai

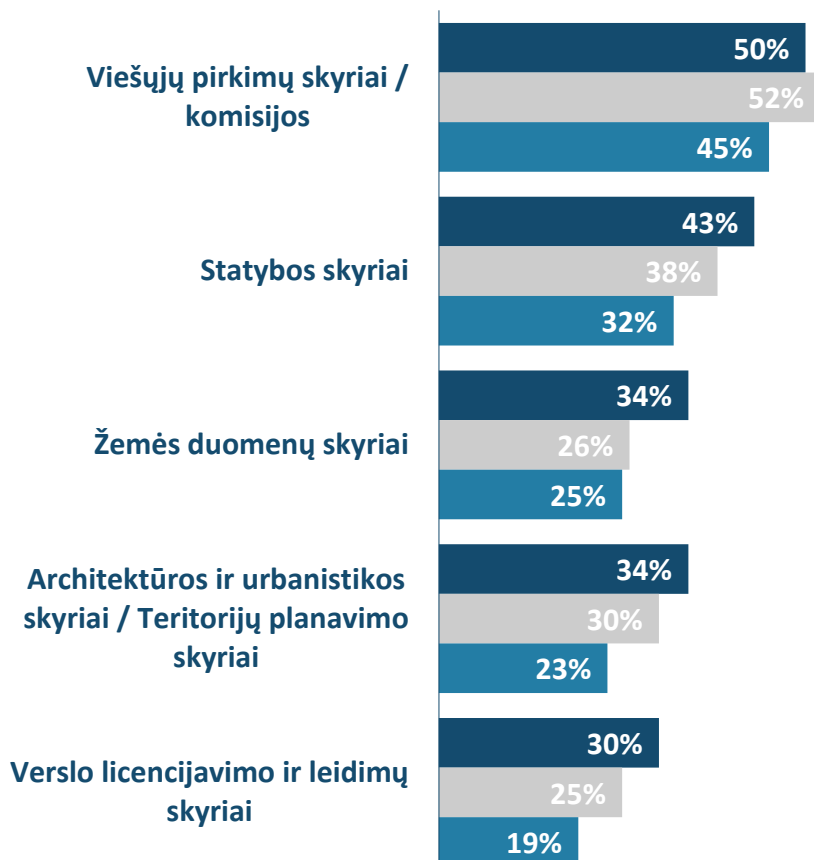
Lietuvos korupcijos žemėlapis 2019-2022 / 2023 m.

SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJŲ KORUMPUOTUMO VERTINIMAS: TOP 5

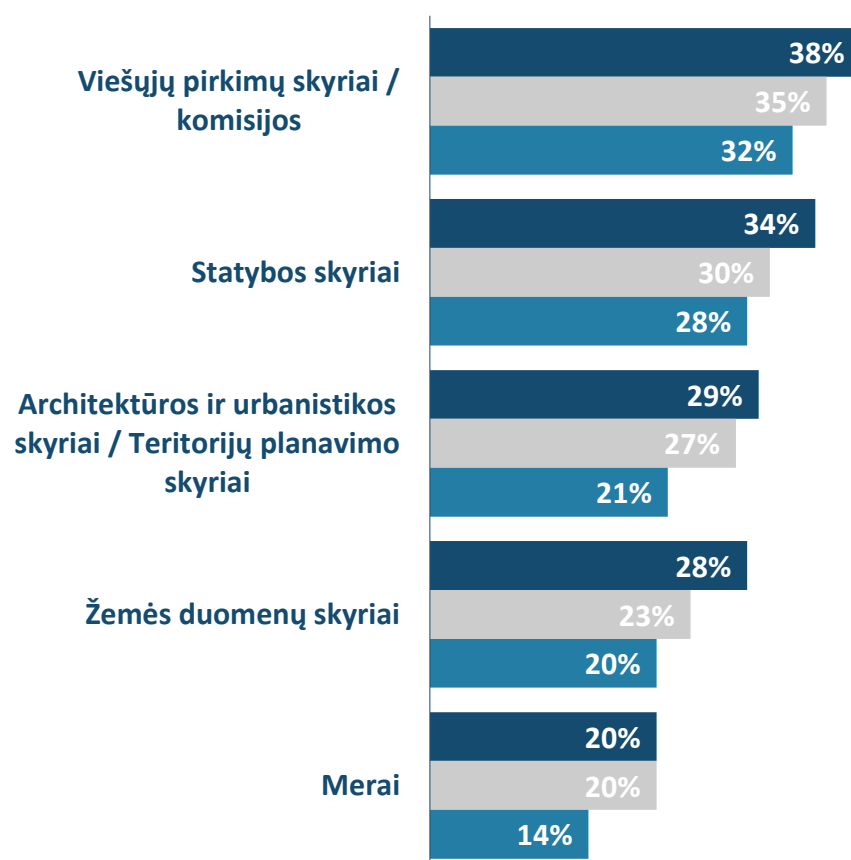
labai korumpuota

2020 m. 2021 m. 2022 / 2023 m.

Gyventojai

Įmonių vadovai

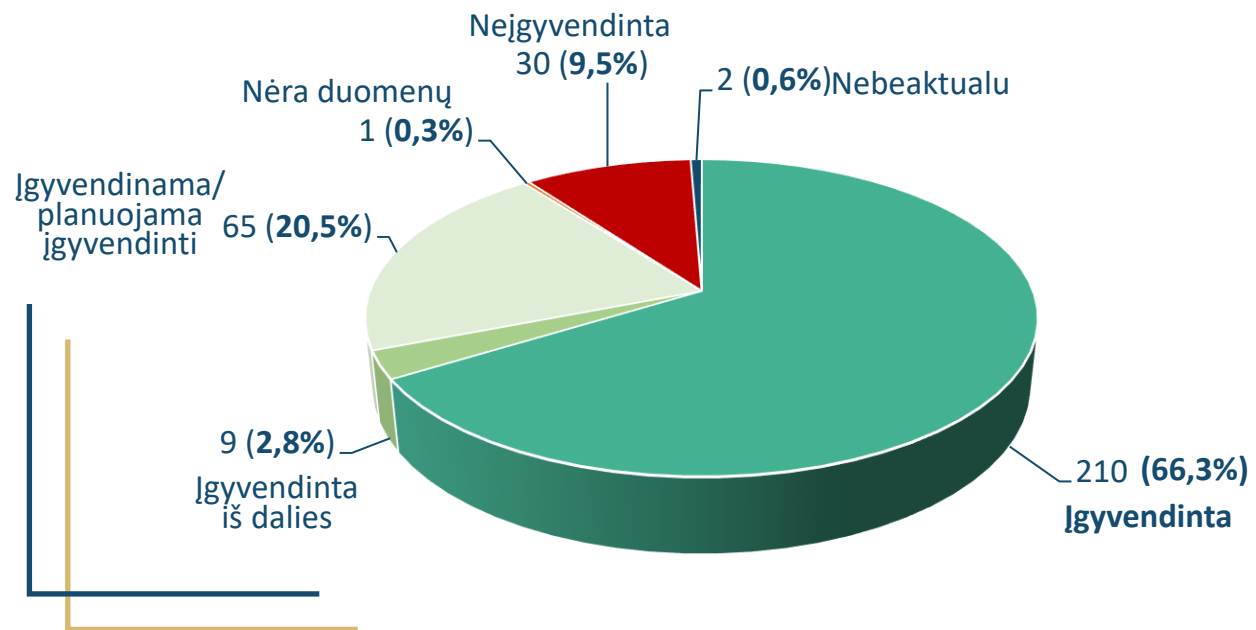

Valstybės tarnautojai

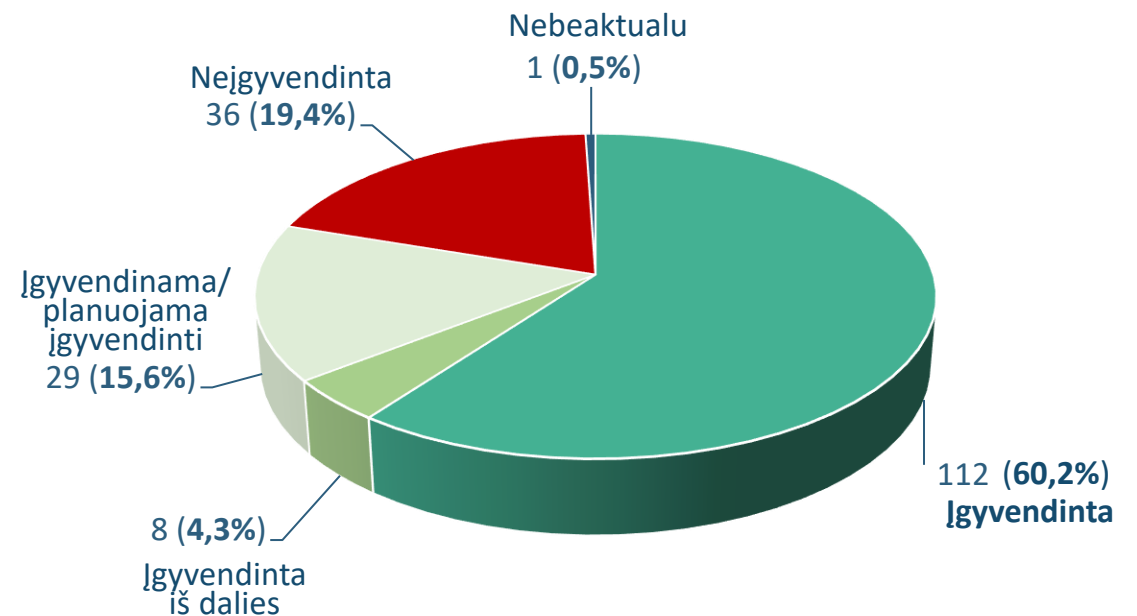

STT nustatytų rizikų valdymui skirtų pasiūlymų įgyvendinimas

- **Korupcijos rizikos analizės 2021 – 2022 m.** (15 KRA (~45 proc. nuo visų); 151 pastaba, iš jų 66 kritinės; 317 pasiūlymų)

- **Antikorupciniai teisės aktų projektų vertinimai 2021 – 2022 m.** (vertinimų – 22; teisės aktų/jų projektų – 68; pastabų ir pasiūlymų – 194, iš jų 76 kritinės)

Pagrindinės rizikingos sritys ir aktuali problematika

Sveikatos priežiūros paslaugos

1

Nepakankamas **pacientų eilių formavimo ir valdymo automatizavimas**: ribojama informacija pacientui apie specialistų užimtumą; sudaromas neobjektyvų asmens sveikatos priežiūros paslaugų „deficitas“.

Viešieji pirkimai

2

- Poreikio kontrolės trūkumas įsigyjant nereikalingas prekes, paslaugas ar darbus.
- Tiekėjų protegavimas.
- Priimamos pirkimo sąlygų neatitinkančios, **nekokybiškos prekės, paslaugos ar darbai**.
- **Viešųjų ir privačių interesų konfliktai** priimant sprendimus.

Statinių (jų patalpų) naudojimo pagal paskirtį kontrolė

3

- Diskrecija atlikti statinio (patalpų) naudojimo pagal paskirtį patikrinimą.
- Nepakankamas reglamentavimas dėl atliekamų procedūrų.

Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų paskirstymas

4

- Neobjektyviai sudaromas, tikslinamas ar papildomas prioriteto tvarka finansuojamų objektų sąrašas.
- Nepakankamai aiški **savivaldybių tarybų kompetencija** tvirtinant objektų sąrašus.
- Diskrecija, išimtis, dviprasmybės **prioretizuojant objektus**.
- **Objektus vertinančios/reitinguojančios komisijos** veiklos reglamentavimo trūkumas.

Savivaldybių būsto (įskaitant socialinį) fondo sudarymas ir administravimas

5

- Galimybė **socialinį būstą gauti ne eilės tvarka** arba asmenims, kuriems toks būstas nepriklauso.
- Socialinių, savivaldybės bei tarnybinių būstų naudojimas **ne pagal paskirtį**.
- Sudaromos palankios sąlygos neteisėtai socialinio būsto **subnuomai**.

Socialinių paslaugų teikimas

6

Plati diskrecija atsisakyti suteikti socialines paslaugas, pakeisti ar nutraukti jau teikiamas, taip siekiant materialinės ar kitokios naudos.

Nustatytų rizikų valdymas

- **Efektyvinti** elektroninę išankstinę pacientų registraciją, vykdyti laukimo eilių paslaugoms gauti stebėseną.
- **Aiškiai reglamentuoti**, kaip savivaldybėse atrenkami objektai kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimui, nustatomi jų prioritetai ir procedūriniai klausimai.
- **Nustatyti aiškiai** socialinių paslaugų teikimo pagrindus, kada neskiriamos paslaugos ar nutraukiamas jų teikimas.
- **Valdyti rizikas ir informaciją** skiriant socialinį būstą asmenims, turintiems būstą nuosavybės teise, vykdyti būsto naudojimo stebėseną.
- **Igyvendinti** „keturių akių“ principą ir kitas kontrolės procedūras užtikrinant tinkamą procesų veikimą.
- **Viešinti** priimamus sprendimus ir susijusią informaciją visuomenei.

Pagrindiniai siūlymai savivaldos skaidrumo didinimui

- ✓ Būtina **efektyvi Antikorupcijos, Etikos komisijų ir Kontrolės komiteto veikla.**
- ✓ Netoleruotina įtaka, kuri keltų grėsmę **Savivaldybės centralizuotos vidaus audito tarnybos ir kontrolės ir audito tarnybų atliekamų auditų ir jų išvadų objektyvumui.**
- ✓ Inicijuotas ir įgyvendintas **savivaldybės valdomų duomenų auditas ir atvėrimas** automatizuotam duomenų apdorojimui ir visuomeninei kontrolei palankiu formatu.
- ✓ Netoleruotina įtaka **vietinės, regioninės ar nacionalinės žiniasklaidos priemonėms**, ar veiksmai, kurie galėtų sudaryti tokios įtakos regimybę.
- ✓ Paprasta, efektyvi gyventojų apklausa apie **paslaugų kokybę**, jų teikimo **skaidrumą**, **korupcinę** patirtį, galimybė teikti **siūlymus** dėl paslaugų tobulinimo ir gauti grįžtamąjį ryšį.
- ✓ Būtina užtikrinti vidinio kanalo pagal **LR pranešėjų apsaugos įstatymą** veikimą, skatinti darbuotojų ir interesantų pasitikėjimą, gyvą ir veiksmingą kanalą.
- ✓ **Antikorupcinis švietimas.**
- ✓ Nustatyti ir taikyti **antikorupcinio elgesio standartus.**

Pagrindiniai siūlymai kuriant korupcijai atsparią aplinką

- ✓ Užtikrinti reikiamus **personalo pajėgumus** – už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus asmenis, kuriems ši **funkcija būtų pagrindinė, o pavaldumas įstaigos vadovui tiesioginis.**

- ✓ Savivaldybės administracijos aktyvus **veikimas „skėtiniu“ principu** savivaldybėje veikiančių viešojo sektoriaus subjektų atžvilgiu nustatant ir valdant rizikas, koordinuojant priemonių įgyvendinimą.
- ✓ Aktyvi ir efektyvi **Antikorupcijos komisijos ir Savivaldybės centralizuotos vidaus audito tarnybos veikla.**

Ačiū už dēmesj!

